

31.3.2020

Palkansaajakeskusjärjestöjen täydentävä lausuma

Yleistä

Esityksellä pyritään vähentämään ilman erityisen painavaa syytä tehtävistä kilpailukieltosopimuksista aiheutuvia haittoja työntekijöille ja työmarkkinoiden toimivuudelle sekä edistämään työmarkkinoiden dynaamisuutta ja positiivista työllisyyskehitystä.

Palkansaajakeskusjärjestöjen mielestä valmisteltu lainsäädäntömuutos korjaa tilannetta työntekijöiden näkökulmasta, mutta vain osittain. Valmisteltua lakimuutosta ei voida pitää riittävänä keinona säätää kiellettyjen kilpailukieltoehtojen käyttämisen seuraamuksista tasapainoisella tavalla. Työntekijälle tulisi maksaa rajoitusajalta täysi työntekijän tavanomaista palkkaa vastaava korvaus. Näin voitaisiin ennalta ehkäistä tehokkaammin työsopimuslaissa säädettyjen edellytysten vastaisten kilpailukieltosopimusten käyttöä sekä vaikuttaa myönteisesti kilpailukieltosopimusten työllisyyttä rajoittaviin vaikutuksiin.

Rajoitusajalta maksettavan korvauksen taso

Esityksessä esitetään, että korvauksen prosenttiosuus palkasta olisi 40 prosenttia enintään 6 kuukauden kilpailukielloissa ja 60 prosenttia tätä pidemmissä.

Palkansaajakeskusjärjestöt katsovat, että korvauksen porrastamiselle ei ole perusteita, eikä korvauksen suuruuden suhteen työntekijöitä pidä asettaa eriarvoiseen asemaan. Korvauksen tulee vastata 100 prosenttisesti työntekijän tavanomaista palkkaa. Esitetyt eritasoiset korvaukset eivät ole perusteltuja, koska kuukausittaiset ansionmenetykset ja toimintavapauden rajoitukset ovat joka kuukausi samat riippumatta kilpailukiellon rajoitusajan pituudesta. Lisäksi ensimmäisten kuuden kuukauden alempi korvaustaso johtaa siihen, että sovitaan jatkossakin helpommin kuuden kuukauden kilpailukieltosopimuksia.

Työntekijälle kilpailukiellon vaikutus ilmenee merkittävänä työntekijän ansiotulojen vähentymisenä sen vuoksi, että työntekijä ei voi tehdä rajoituksen piiriin kuuluvaa ammattitaitoaan ja koulutustaan vastaavaa työtä.

Korvauksen on vastattava koko ansion menetystä ja tulee olla siis kohtuullisessa suhteessa kilpailukiellostä aiheutuviin työntekijän toimintavapauden rajoituksiin, jotka ovat useimmiten niin laajoja, että estävät työllistymisen muihin tehtäviin rajoitusaikana. Erityisen ongelmalliseksi korvaus muodostuu alimmilla tulotasolla.

SAK

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Pitkänsilänranta 3, 00530 Helsinki
PL 157, 00531 Helsinki
vaihde 020 774 000
www.sak.fi

AKAVA

Akava ry
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
vaihde 020 7489 400
www.akava.fi

STTK

STTK ry
Mikonkatu 8 A, 6. krs, 00100 Helsinki
PL 421, 00101 Helsinki
vaihde +358 40 630 2882
www.sttk.fi

31.3.2020

Kiellettyjen kilpailukieltoehtojen seuraamuksista

On kohtuutonta ja perusteetonta, että sopimussopimuksilla on erisuuret seuraamukset sopimusrikkomusten varalle. Esityksen mukaan työntekijä voi joutua korvaamaan sopimussakkona kuuden kuukauden täyttä palkkaa vastaavan korvauksen. Sopimussakkosäännöstä on muutettava siten, että sakon suuruus sidotaan korvauksen määrään. Tätä puoltaa myös hallitusohjelmassa kirjattu tavoite, jonka mukaan on säädettävä kiellettyjen ehtojen käyttämisen seuraamuksista tasapainoisella tavalla.

Mitättömyydestä

Yksi erityisen merkittävä seikka käytännön ongelmien kannalta on kilpailukieltosopimusten mitättömyys. Sopimuksen mitättömyyden ei pidä koitua työsuhteen heikomman osapuolen vahingoksi, jos kilpailukieltosopimus on alun perin tehty lain vastaisesti ilman erityisen painavaa syytä. Työnantajalla tulee olla korvausvelvollisuus joka tapauksessa. Työnantajan, jonka aloitteesta kilpailukiellosta on sovittu ja joka on sopimussuhteen vahvempi osapuoli, ei tule voida edukseen vedota jälkeensä kilpailukiellon mitättömyyteen.

Palkansaajakeskusjärjestöt esittävät, että mitättömyyttä koskeva ongelma ratkaistaan muuttamalla esityksen keskeisiä ehdotuksia koskevaa tekstiä seuraavasti:

”Sopimuksen laatijana ja vahvempana osapuolena työnantaja ei voisi yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti yksipuolisesti vedota kilpailukieltosopimuksen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen.”

Kilpailevan toiminnan kieltäminen

Palkansaajakeskusjärjestöt katsovat, että hallitusohjelmassa todettu kilpailevan toiminnan kieltäminen koskeva asia olisi pitänyt valmistella tässä samassa yhteydessä. Esitämme, että sen valmistelu tulee aloittaa mahdollisimman pian.

Vaikutusten arviointi

Palkansaajakeskusjärjestöt esittävät, että esitettyjen muutosten osalta on toteutettava lainsäädäntömuutosten vaikutusten arviointi viimeistään siirtymäajan päättymisen jälkeen, kun lainsäädännön soveltamisesta on saatu riittävästi käytännön kokemuksia.

SAK ry

Akava ry

STTK ry